

Zásobovanie pitnou vodou a kontrola kvality vo verejných vodovodoch v spádovej oblasti Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Trenčína (RÚVZ Trenčín) v roku 2021

Na zásobovanie pitnou vodou vo verejných vodovodoch na území okresov Trenčín, Nové Mesto n/V, Myjava a Bánovce n/B sa využívajú výhradne podzemné vody (zачytené pramene, studne, vrty). Pre ich optimálne využitie sú veľké vodárenské zdroje súčasťou viacerých skupinových vodovodov zásobujúcich veľké zásobované oblasti. Na druhej strane evidujeme i menšie zásobované oblasti, predstavujúce miestne verejné vodovody.

Väčšina skupinových vodovodov je v súčasnej dobe prevádzkovaná väčšími vodárenskými spoločnosťami, vzájomne prepojených s riadením prevádzky cez centrálny dispečing. Medzi uvedené vodárenské spoločnosti, poprípade subjekty patria: Trenčianske vodárne a kanalizácie a.s., Trenčín (6 skupinových vodovodov, 9 miestnych vodovodov), Bratislavská vodárenská spoločnosť a.s., Bratislava (2 skupinové vodovody, 1 miestny vodovod), Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., Nitra - OZ Topoľčany (7 skupinových vodovodov, 1 diaľkový vodovod, 2 miestne vodovody), Regionálna vodárenská spoločnosť Vlára - Váh s.r.o. (1 skupinový vodovod, 3 miestne vodovody), Obecná vodohospodárska spoločnosť Šáchor, s.r.o. Lúka (1 skupinový vodovod), SLV s.r.o., Krajné (2 miestne vodovody), PreVaK s.r.o., Bratislava (4 miestne vodovody), OVKS Sochoň s.r.o. Kočovce (3 miestne vodovody), Chirana Prema Energetika s.r.o. (1 miestny vodovod) a REPROGAS s.r.o. (1 miestny vodovod).

Samotné obce majú vo svojej správe 15 miestnych vodovodov, ktorých prevádzku zabezpečujú osobami s odbornou spôsobilosťou.

Väčšie skupinové vodovody zásobujúce viac ako 5000 obyvateľov sú začlenené do 4 veľkých zásobovaných oblastí (ZO Trenčín, ZO Nové Mesto nad Váhom - Stará Turá – Myjava, ZO Brezová pod Bradlom – Košariská, ZO Bánovce nad Bebravou).

V okrese Trenčín je z verejných vodovodov zásobovaných 108 442 obyvateľov, čo predstavuje 95,42 % z celkového počtu obyvateľov daného okresu. Na verejný vodovod nie je v rámci okresu v súčasnosti napojená 1 obec.

V okrese Nové Mesto nad Váhom je z verejných vodovodov zásobovaných 51 014 obyvateľov, čo predstavuje 82,84 % z celkového počtu obyvateľov posudzovaného okresu. Na verejný vodovod nie sú v rámci okresu napojené 2 obce.

V okrese Myjava je z verejných vodovodov zásobovaných 22 586 obyvateľov, čo predstavuje 87,48 % z celkového počtu obyvateľov okresu. Na verejný vodovod nie je v rámci okresu napojená 1 obec.

V okrese Bánovce nad Bebravou je z verejných vodovodov zásobovaných 32 494 obyvateľov, čo predstavuje 90,81 % z celkového počtu obyvateľov okresu. Na verejný vodovod nie je v rámci okresu napojených celkovo 9 obcí.

Zdravotné zabezpečenie pitnej vody sa vykonáva vo všetkých verejných vodovodoch. Na hygienické zabezpečenie sa používa kvapalný chlórnan sodný, plynný chlór.

V 13 obciach, bez verejného vodovodu, slúžia obyvateľom individuálne zdroje pitnej vody – studne (kopané, narážané, vŕtané), ojedinele zachytené pramene.

Rozvoj verejných vodovodov počas roku 2021 v spádovom území RÚVZ Trenčín bol realizovaný len v miestnej časti Látkove – obec Uhrovec, kde prebehla komplexná rekonštrukcia vodovodného potrubia a čerpacej stanice (jestvujúci vrt La-1). Zrekonštruovaný vodovod a súvisiace objekty tým splnili legislatívne požiadavky a môžu byť využívané na zásobovanie pitnou vodou. Ďalšie rozširovanie vodovodných sietí bolo realizované len v rámci novej bytovej výstavby.

Od 02/2022 mesto Nemšová, resp. prevádzkovateľ verejného vodovodu Regionálna vodárenská spoločnosť Vlára - Váh s.r.o. začalo využívať na zásobovanie pitnou vodou v rámci vodovodnej siete výhradne nový vodárenský zdroj HVL-2. Mestské časti Ľuborča a Kľúčové sú naďalej súčasťou skupinového vodovodu v prevádzke Trenčianskych vodární a kanalizácií a.s., Trenčín. Naďalej ostala zachovaná aj možnosť prepojenia vodovodov pre prípad dlhodobej poruchy.

Plánované rekonštrukčné práce sú evidované na skupinových vodovodoch v správe väčších vodárenských spoločností. Miestne a obecné vodovody riešia v rámci svojich obmedzených možností zväčša len opravy a rekonštrukcie spôsobené havarijnými stavmi na vodovodnom potrubí (nevyhnutné investície, absentuje plánovaná rekonštrukcia a rozvoj týchto verejných vodovodov). Problémom pre menšie samosprávy je i fakt, že u časti ich obyvateľov prevláda nezáujem napojiť sa na vybudovaný verejný vodovod v obciach (finančné náklady spojené s vybudovaním vodovodnej prípojky, náklady spojené s fakturáciou dodávanej vody a pod.), čo následne predražuje prevádzkovanie verejného vodovodu (vysoké náklady na prevádzku vodovodu pri malom počte spotrebiteľov) a nedostatok finančných prostriedkov na ich ďalšiu rekonštrukciu a rozvoj.

V zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 247/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou v znení neskorších predpisov, vykonáva RÚVZ Trenčín štátny zdravotný dozor nad hromadným zásobovaním pitnou vodou z verejných vodovodov a monitoring kvality pitnej vody u spotrebiteľov.

Pracovníci RÚVZ Trenčín vykonávajú monitorovanie kvality pitnej vody odberom vzoriek na jednotlivých spotrebiskách verejných vodovodov podľa dlhodobého plánu odberov vzoriek. Počet odobratých vzoriek vody závisí od počtu zásobovaných obyvateľov zásobovanej oblasti, resp. konkrétnym verejným vodovodom. Plán odberov je zostavený tak, aby bola odberom a následným laboratórnym vyšetrením zistená kvalita vody na každom spotrebisku (obci) zásobovaného z verejného vodovodu.

V roku 2021 bola v spádovom území RÚVZ Trenčín sledovaná kvalita pitnej vody na spotrebisku v 118 mestách a obciach. Na základe dlhodobých poznatkov, tak o verejných vodovodoch ako i počte zásobovaných obyvateľov, bol vyhotovený celoročný harmonogram monitoringu kvality pitnej vody (160 odberových miest na spotrebisku). Odobratých bolo spolu 203 vzoriek pitnej vody na následnú laboratórnu analýzu.

Okrem pravidelného monitoringu kvality pitnej vody sa vykonáva aj štátny zdravotný dozor nad kvalitou pitnej vody, pri ktorom sa odoberajú vzorky vody cielene na vybratých rizikových lokalitách, alebo na základe podnetov spotrebiteľov na zhoršenie kvality vody. V rámci štátneho zdravotného dozoru na verejných vodovodoch bolo odobratých 8 vzoriek vody na laboratórnu analýzu.

Prekročenie limitných hodnôt v chemicko-fyzikálnych ukazovateľoch bolo zistené najmä v ukazovateli mangán a železo. V prípade mikrobiologických a biologických ukazovateľoch boli zaznamenané prekročenia v ukazovateľoch koliformné baktérie, kultivovateľné mikroorganizmy, enterokoky, E. coli a abiosestón. Zistené hodnoty sa pohybovali v spodnej hranici prekročenia limitu a nepredstavovali riziko ohrozenia zdravia obyvateľov, čo sa potvrdilo aj zisteniami v rámci overenie kvality pitnej vody v rámci štátneho zdravotného dozoru.

Závadnosť vzoriek pitnej vody v rámci monitoringu bola zistená podobne ako i v predchádzajúcich rokoch najmä v samotných vodovodných prípojkách u spotrebiteľa, pričom dodávaná voda z verejného vodovodu vykazovala vyhovujúcu kvalitu. V prípadoch zistenia nevyhovujúcej kvality pitnej vody v rámci vykonávaného monitoringu pitnej vody na spotrebiskách, bola táto skutočnosť okamžite riešená s prevádzkovateľmi verejných vodovodov. Samotné zistenia súviseli predovšetkým s nedostatočnou dezinfekciou pitnej vody vo vodovodných prípojkách, stagnáciou vody v objektoch, poruchami na zariadeniach zabezpečujúcich dezinfekciu pitnej vody. Uvedené skutočnosti boli operatívne odstránené a zdokumentované vykonanými opatreniami. Opakovanými laboratórnymi rozbormi bola deklarovaná vyhovujúca kvalita pitnej vody na spotrebiskách. V priebehu sledovaného roka 2021 sa v spádovom území RÚVZ Trenčín nevyskytli žiadne hromadné ochorenia (epidémie), pri ktorých by bola preukázanou cestou prenosu voda. Zároveň sa v uvedenom sledovanom období nevyskytlo, resp. nebolo hlásené žiadne ochorenie kojenca na methemoglobinémiu.

Samotní prevádzkovatelia verejných vodovodov si pravidelne zabezpečujú vlastnú priebežnú kontrolu kvality surovej a pitnej vody podľa systému prevádzkovej kontroly v zmysle požiadaviek platnej legislatívy. Výsledky z kontroly kvality vody vo verejnom vodovode v rámci prevádzkovej kontroly (vodárenský zdroj, akumulácia a vodovodná sieť) prevádzkovatelia priebežne zasielajú na RÚVZ Trenčín. Výsledky laboratórných rozborov predkladané prevádzkovateľom sú vyhodnocované a porovnávané s výsledkami získanými z monitoringu pitných vôd a so zisteniami v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru.